

„הבת — סיפורה של לילי רן“

מאת משה הנעמי

ימימה צ'רנוביץ-אבידר הגישה לנו ספר נעים ומעניין לקריאה. ביתור יעניין ספר זה את בני הנעורים כיוון שגיבורת הספר היא נערה בגיל ההתבגרות. גיל זה, שבו אדם עובר מילדות לבגרות, הנו רב-לבטים, כידוע. כיום בעולם המערבי יש אומרים שדווקא בני נוער אלה, שטרם מצאו את דרכם בחיים, קובעים את אופי התרבות הנוכחית. משאתה יוצא לרחובות ניו-יורק ורואה את בעלי השער הארוך, שפעמים רבות הבעת הטימטום והשיעמום שעל פניהם אינה שונה מזו שעל פני בעלי השער הקצר, הנך מתגעגע לימים אחרים, בהם חייו של כל אדם, ושל הצעירים גם כן, היו מלאים ובעלי משמעות.

ימים כאלה מתוארים בספר „הבת“. לילי רן, גבורת הספר, גדלה בארץ. דבר זה כבר מיחד אותה מבני נוער בעולם הגדול. הארץ טרם הגיעה לשלבי השאננות והשובע המולידים ניוון ושיעמום. ביחוד נכון הדבר לגבי ימי ילדותה של לילי, הימים שלפני הקמת המדינה. היו אלה ימי פעילות שגם ילד הרגיש בחשיבותם. היא זוכרת את אבא שיצא לפעולות מחתרת. היא זוכרת את השמחה ביום הכרזת המדינה, ואת המלחמה שבעקבותיה; את העולים החדשים ובעיות הקליטה; את מזל, הילדה הקטנה שצורפה לזמן-מה לביתם; את הנופלים במלחמה.

רשמים אלה ואחרים הם חלק מעברם של רבים מבני הארץ, והם הנותנים לחייהם חשיבות וסיפוק. הבעיה הפרטית של לילי היא במרכז הסיפור: סודם של הוריה שנודע לה ושהפר את שלוות חייה. עם זאת, משולבת הבעייה הפרטית בחיי הצבור, שהרי גם סוד זה של הוריה שהוסתר ממנה, הוא חלק ותוצאה מגורלו המיוחד של עמנו כולו. וכך מתלבטת הנערה בבעיות פרטיות וכלליות, השלובות לבלי הפרד.

שאלות משניות קשורות אף הן, כשתים הנ"ל, בגורלה הפרטי של לילי ובגורל העם. השאלות המטרידות אותה הן, למשל: קליטת העולים החדשים; מעבר לקיבוץ; ההבדל בין בני הארץ לבני הגולה, וכדומה. היא תוהה פעמים

רבות על המיוחד לילידי הארץ. ניתן, אולי, להשיב שהמיוחד לבני דורה הוא דווקא אותו ענין בשאלות שמעבר למעגל הפרטי הצר. וזו התשובה הנזכרת, דומני, גם בספר. בזמן שבעייה מרכזית בחיי נערה במדינה אחרת היתה איזו תסרוקת לעשות, או איזו שמלה ללבוש, חשבה אותה לילי כיצד להידבר עם אחיה החדשים והמשונים שהגיעו ארצה להיאחו בה.

הספר כתוב בטכניקה מעניינת — הגיבורה כותבת מכתב לבעלה שנסע לדרום אמריקה להביא את הוריו ארצה. במכתב זה היא מעלה, כעל יומן, את זכרונותיה ואת אותה פרשה מרכזית בחייה, הקשורה במקום בו שוהה כרגע בעלה.

לפנינו ספר נעים לקריאה. הסיפור־היומן נקרא כתעודת־חיים נאמנה. הזומר העובדתי מעובד לסיפור מעניין, המתאים גם להמחזה או הסרטתו.

